

Folkhälsomyndigheten

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare
Kenneth Kaartinen
010-205 21 35
kenneth.kaartinen@
folkhalsomyndigheten.se

Diarienummer
04334-2017-1.1.32
Ert diarienummer
Ku2017/02516/DISK

Datum
2018-03-14

Sida
[1(3)]

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor SOU 2017:92

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten tillstyrker i allt väsentlig utredningens slutsats och förslag om att transpersoners levnadsvillkor måste stärkas på ett strukturellt plan. Transpersoner är särskilt utsatta och därför behövs ett strategiskt och långsiktigt hälsofrämjande och förebyggande arbete som når alla transpersoner. Folkhälsomyndigheten kommenterar i huvudsak de förslag i utredningen som föreslås för myndigheten. Sammantaget anser Folkhälsomyndigheten att det är bättre att myndigheten får ett mer övergripande uppdrag där man ser till helheten än flera detaljerade förslag på mindre regeringsuppdrag.

Allmän synpunkt

Folkhälsomyndigheten noterar att en kartläggning eller utredning av transpersoners situation i skolan inte inkluderades i utredningens direktiv. Myndigheten vill betona skolan som en viktig arena där ett både generellt och riktat hälsofrämjande och förebyggande arbete kan bedrivas.

14.1.1 Samordning av arbetet för hbtqi-personers rättigheter

Det finns redan samverkan mellan de strategiska myndigheterna inom hbtq men Folkhälsomyndigheten välkomnar att fler myndigheter blir strategiska myndigheter exempelvis Statens Skolverk då skolan är en viktig arena för barn och ungdomar. För att arbetet ska bli effektivt så bör samarbetet stärkas ytterligare.

14.1.10 Stärkt och förbättrat arbete för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Folkhälsomyndigheten ser positivt på att SRHR uppmärksammas. Liksom utredningen instämmer myndigheten i att hivprevention bör utföras effektivt och nå riskutsatta grupper.

Folkhälsomyndigheten ser dock betydande svårigheter med att förändra inrapporteringen av den nationella statistiken för överföring av hiv och en variabel som synliggör transpersoner går inte att inkludera. Statistik om hiv kan fås genom de studier som följer hälsoutvecklingen bland transpersoner.

14.2.2 Äldre transpersoner levnadsvillkor; 14.3.1 Kunskapshöjande insatser och ett mer riktat arbete samt 14.5.2 Idrott och motion

Folkhälsomyndigheten ser positiv på uppdrag om kunskap när det gäller suicidprevention, ätstörningar, fysisk aktivitet och psykisk hälsa bland transpersoner och alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) bland hbtq-personer. Eftersom Folkhälsomyndigheten har ett övergripande uppdrag att följa hälsoutvecklingen och utvecklingen av hälsans bestämningsfaktorer hos transpersoner är det olyckligt att myndigheten föreslås få detaljerade mindre uppdrag inom dessa områden. Detta eftersom det riskerar att bidra till ett onödigt stuprörstänkande istället för att se helheten. Inom den övergripande uppföljningen skulle vissa sakfrågor eller grupper efter bedömning kunna beaktas särskilt, som till exempel förekomsten av ätstörningar, skador orsakade av ANDT eller gruppen äldre transpersoner.

Mot denna bakgrund avstyrker Folkhälsomyndigheten de specifika förslagen om att vi ska ges i uppdrag att utveckla ett stödmaterial om hbtq-personer och ANDT-problematik och att stödja peer-to-peer insatser som ökar möjligheten att söka stadsbidrag för mindre organisationer som representerar särskilt utsatta grupper.

Utredningen förslår att Folkhälsomyndigheten ska fokusera på transpersoners utsatthet och särskilda behov i sitt arbete med suicidprevention och bland annat ska det ske genom att det nyligen inrättade anslaget på området för stöd till civila samhällets organisationer genom att det permanentas och höjs. Folkhälsomyndigheten vill framföra att en höjning av anslaget inte säkerställer mer medel till organisationer som arbetar förebyggande och främjande med fokus på transpersoner. I sammanhanget kan också nämnas att Folkhälsomyndigheten under 2018 enligt regeringsuppdrag genomför en fördjupningsstudie samt fördelar medel rörande psykisk hälsa och suicidprevention riktad till transpersoner.

Folkhälsomyndigheten vill även påpeka att det på sidan 296 och sidan 837 i utredningen står fel. Under 2017 fördelade Folkhälsomyndigheten 15 miljoner kronor till 24 organisationer som bedriver förebyggande och främjade arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Utöver detta fördelades även 10 miljoner kronor till 17 organisationer som bedriver förebyggande och främjande arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention med fokus på barn och unga i migration.

16.2.1 Tillgängligare information och vård

Folkhälsomyndigheten instämmer med att förbättringar av den könsbekräftande vården är nödvändigt. Det behövs mer kunskap och kompetens hos yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården eftersom dåligt bemötande ökar risken för psykisk ohälsa. Det är även viktigt med fortsatt stöd efter den könsbekräftande behandlingen för att fånga upp eventuell ohälsa.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Britta Björkholm och enhetschefen Louise Mannheimer deltagit. Utredaren Kenneth Kaartinen har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Kenneth Kaartinen